

Rapport 2007:105

Arkeologisk utredning etapp 1 och 2

Millingstorp, vindkraftverk 3

Millingstorp 1:21
Röks socken
Ödeshögs kommun
Östergötlands län

Ingrid Gustin

Millingstorp, vindkraftverk 3

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	4
Undersöknings- och dokumentationsmetod	5
Resultat	6
Slutsatser	6
Referenser	6
Tekniska uppgifter	9

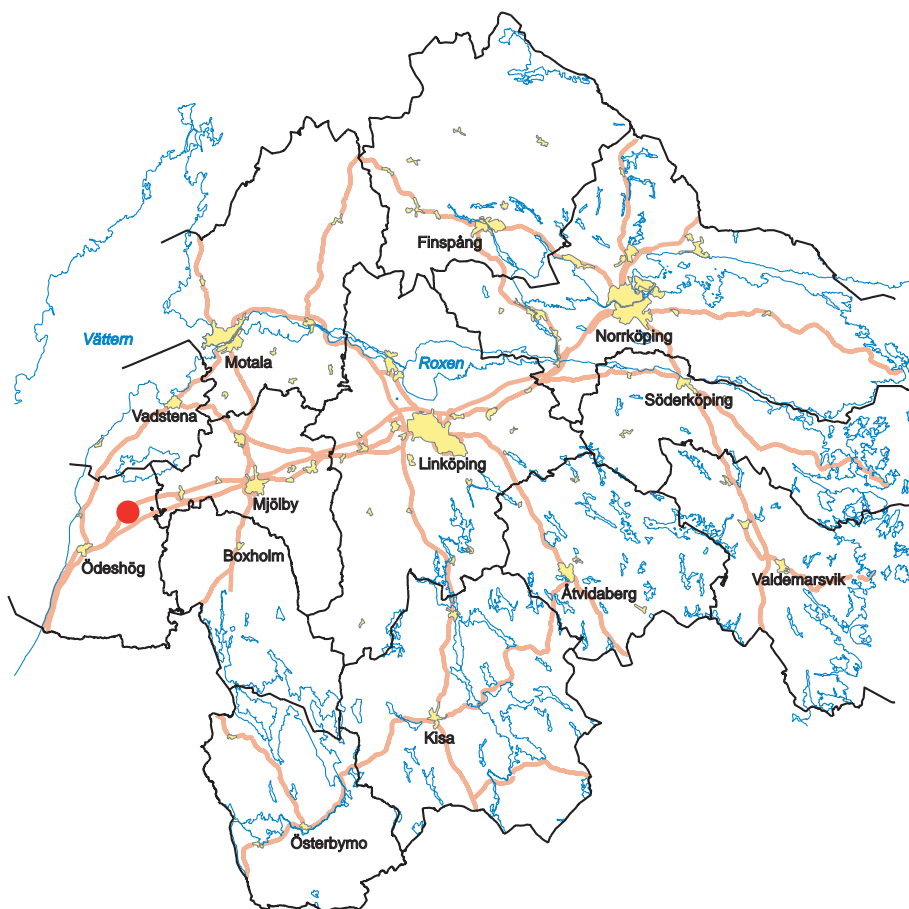
Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

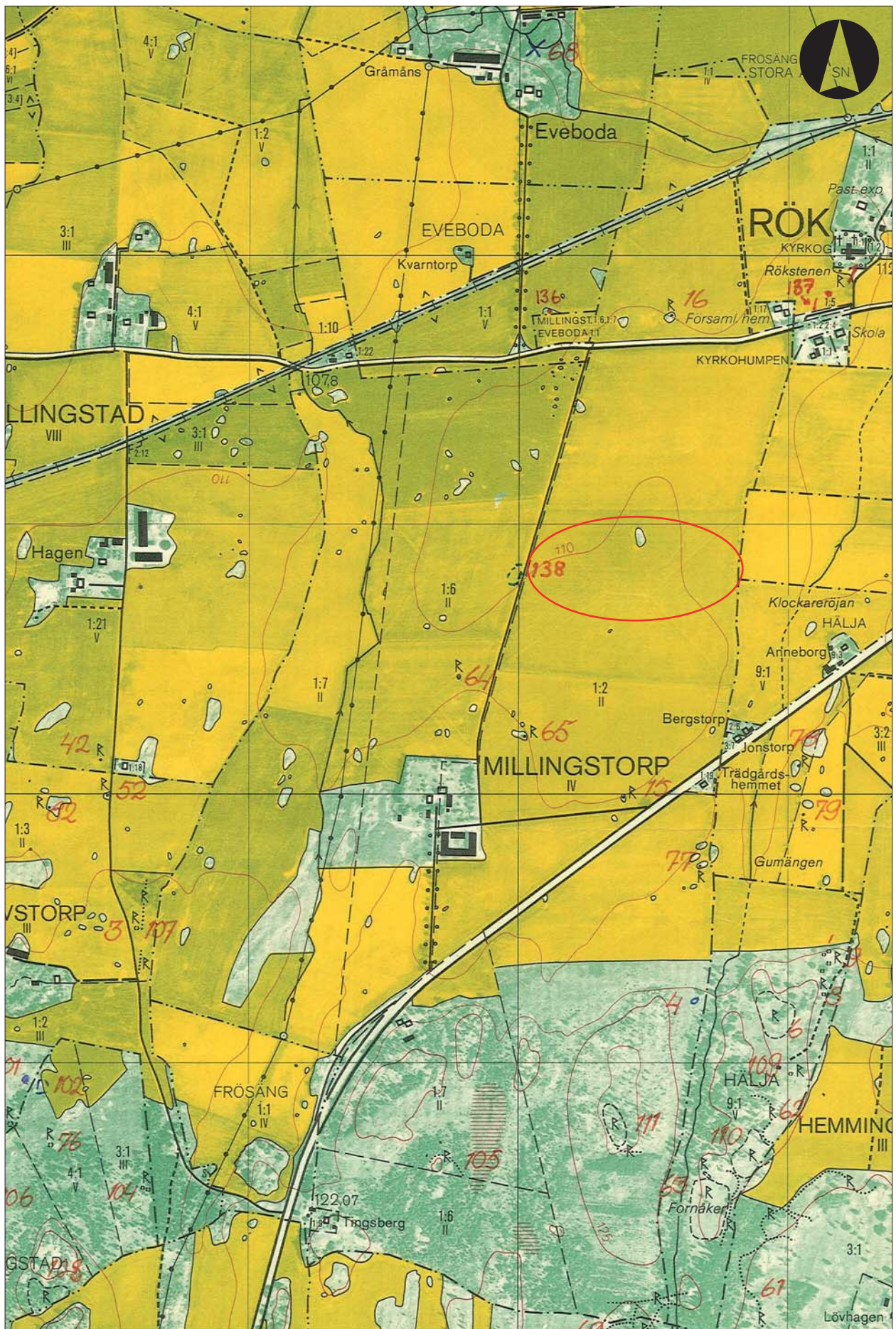
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum utförde en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 inom ovan rubricerad fastighet. Utredningen utfördes inför uppförandet av ett vindkraftverk med tillhörande kranplats, tillfartsväg och elkabel. Vid utredningen för vindkraftverket och kranplatsen framkom inget av arkeologiskt intresse. Vid schaktningarna för tillfartsväg och elkabel påträffades anläggningar i form av stolphål och härdar längs den nordligare av de två sträckningar som utreddes. Längs den sydligare sträckningen framkom emellertid inget av arkeologiskt intresse, varför denna sträckning förordas vid anläggandet av tillfartsväg och dragandet av elkabel.

Ingrid Gustin
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Ekonomiska kartans blad 084 27 (8E 2h Rök) med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde en arkeologisk utredning, etapp 1 och 2, inför uppförandet av ett vindkraftverk med tillhörande kranplats samt elkabel och tillfartsväg inom fastigheten Millingstorp 1:21 i Röks socken. Tillfartsvägen kommer att anläggas ovanpå befintlig matjord.

Den arkeologiska utredningen utfördes efter ett beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län. Uppdragsgivare var Håkan Johansson, Millingstorps gård, som också svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för utredningen samt för rapportarbetet var undertecknad.

Områdesbeskrivning

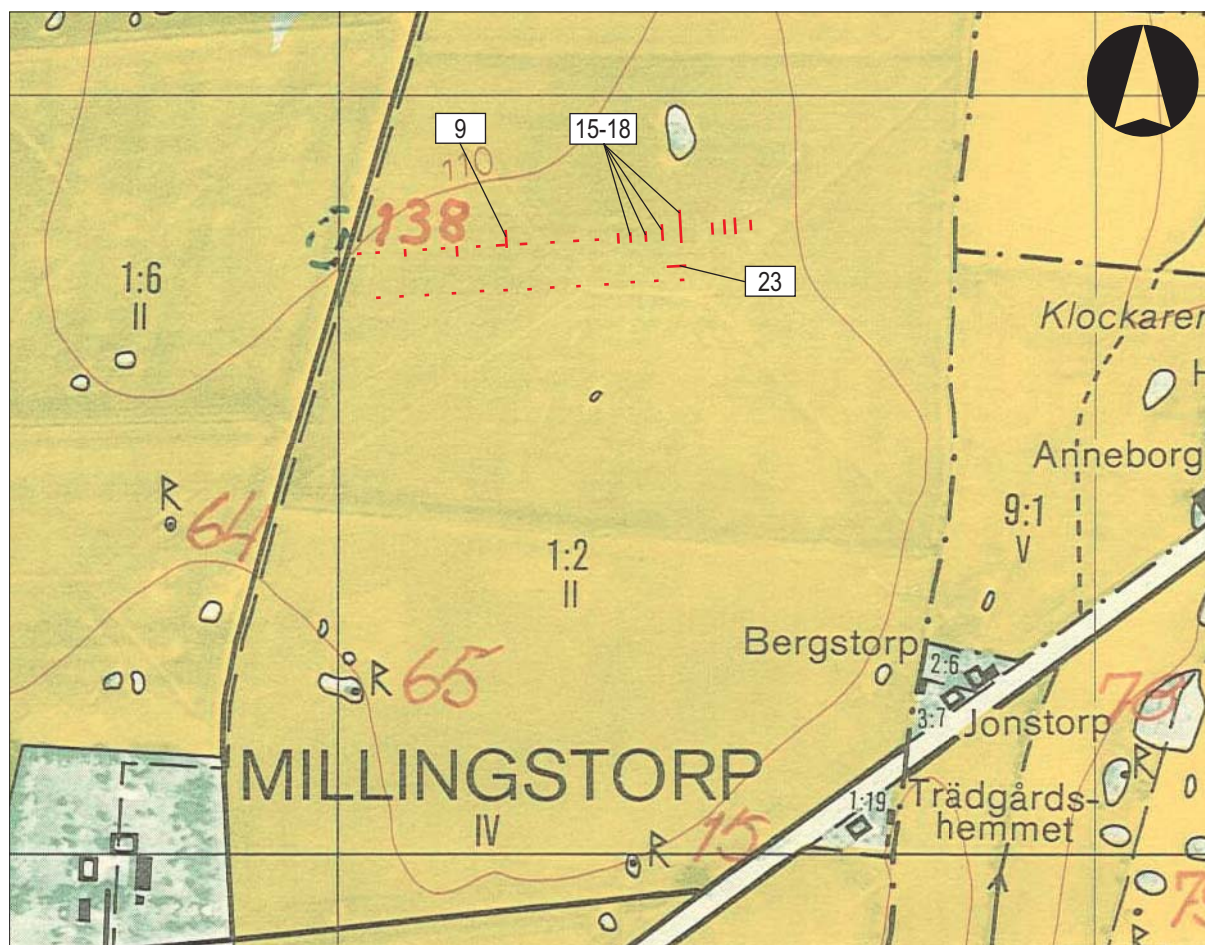
De aktuella schaktningarna utfördes i ett område som är rikt på fornlämningar. Vindkraftverket kommer att ligga mitt ute i åkermarken nordost om gården Millingstorp. Söder och sydost om den planerade platsen för fundamentet finns flera uppstickande bergsklackar med skålgropar, RAÄ 15, 64 och 65 respektive RAÄ

78 och 79. Norr om platsen för fundamentet ligger skålgropslokalerna RAÄ 16 och 136.

Ca 300 m väster om platsen för det planerade vindkraftverket ligger RAÄ 138. Denna fornlämning framkom när Östergötlands länsmuseum i mars 2001 utförde en arkeologisk förundersökning i området. Förundersökningen gjordes inför uppförandet av vindkraftverket Millvind. Vid undersökningen påträffades ett 0,10-0,15 m tjockt sotigt kulturlager som innehöll söndermulad skörbränd sten. Kulturlagret representerade troligen utkanten av ett boplatsoområde. Vid förundersökningen framkom också två handgrävda diken med träfodrad botten. Dikena bedömdes vara medeltida (Björkhager 2002).

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att fastställa huruvida fast fornlämning kunde komma att beröras av det planerade arbetet. Utredningens resultat ska ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

Figur 3. Översiktsplan med schakten längs såväl den norra som södra sträckningen inlagda på kartan. Schakt nr 1-22 låg i den norra raden. Nr 1 låg längst åt väster och nr 22 längst åt öster. Schakt nr 23 låg mellan den norra och södra raden. I den södra raden låg schakt nr 24 längst åt öst och schakt nr 36 längst åt väst. Skala 1:5000.

Undersöknings- och dokumentationsmetod

Den arkeologiska utredningen omfattade två steg. Etapp 1 bestod av inventering i fält samt kart- och arkivstudier. Vid de företagna kart- och arkivstudierna noterades att platsen för det nya vindkraftverket låg inom en höjdplåtå i landskapet och att det fanns ett antal skålgropslokaler längs kanten på plåtån. Vid den inventering som utfördes i fält noterades att platsen för vindkraftverket låg ca 30 m sydost om ett stenbemängt mindre impediment. I övrigt påträffades inget av arkeologiskt intresse vid inventeringen.

Utredningens etapp 2 omfattade sökschaktsgrävningar för såväl tillfartsväg som för kran- och fundamentplats. Sökschakten togs upp längs två sträckningar, båda med öst-västlig riktning. Sträckningarna motsvarade två möjliga tillfartsvägar till vindkraftverket. De utgick precis öster om den befintliga tillfartsvägen till vindkraftverk 2 (se Björkhager 2002) och de sträckte sig ca 24 m öster om respektive ca 20 m väster om platsen för det nya vindkraftverket.

Den nordligaste sträckningen låg på en tänkt linje mellan de två befintliga vindkraftverken och platsen för det vindkraftverk som ska uppföras. Denna linje omfattade ca 275 m mellan vindkraftverk 2 och platsen för det nu planerade verket. Totalt 22 sökschakt togs upp på denna sträcka. Avståndet mellan schakten var 7,5-20 m. Schakten var ca 1 m breda och längden varierade mellan 3 och 22 m. Schakt nr 19-22 låg på platserna för vindkraftverkets fundament och kran.

Ca 25 m söder om den nordliga raden med schakt, togs ytterligare 13 schakt upp (nr 24-36). Dessa var 3 m långa och avståndet mellan schakten uppgick till ca 15 m. Mellan den nordliga och sydliga raden med schakt togs schakt nr 23 upp. Detta schakt låg i den östra delen av det undersökta området.

Schakten mättes in och dokumenterades genom två planritningar i skala 1:500, en planritning i skala 1:100 samt genom foto.

Figur 4. Schakten längs den södra sträckningen, mot väster.
Foto ÖLM.

Figur 5. Schakten längs den norra sträckningen. Översiktsbild mot öst. Foto ÖLM.

Resultat

Schaktningarna längs såväl den norra som södra sträckningen utfördes i åkermark som överst utgjordes matjord och under denna vidtog steril lera. Matjorden utgjordes av mörkbrun humös lera. Matjordsdjupet uppgick till ca 0,3-0,4 m.

Schaktningen påbörjades längs den norra sträckningen. I de första schakten nr 1-8 kom inget av arkeologiskt intresse. I schakt nr 9 kom däremot anläggningar i form av en möjlig ränna samt ett stolphål. Ytterligare anläggningar i form av stolphål, en härdbotten, möjliga rännor och mindre kulturlagersrester framkom i schakt 15, 16, 17 och 18. Dessa schakt låg alla väster om platsen för det nya vindkraftverket. Att schakten låg strax söder om det stenbemängda impedimentet kan möjligen vara av visst intresse vid mer övergripande diskussioner om boplatslägen i landskapet runt Rök.

I de schakt som togs upp på platserna för lyftkranen och fundamentet till vindkraftverket framkom inget av arkeologiskt intresse.

I och med att boplatssindikerande anläggningar påträffades enbart längs den planerade sträckningen för tillfartsvägen till vindkraftverket, företogs även schaktning för en alternativ väg längs en något sydligare sträckning. Det första schaktet som togs upp, nr 23, låg på ca 14 m avstånd från den norra sträckningen. I detta schakt påträffades skörbränd sten och ytterligare

en härd. Därför lades ytterligare ett schakt, nr 24, 8 m söder ut. Varken i detta schakt eller i de övriga schakt, nr 25-33, som togs upp längs den alternativa södra sträckningen påträffades något av arkeologiskt intresse.

Slutsatser

Av de sökschakt att döma som togs upp vid utredningen för vindkraftverket finns det boplatsslämningar 25 m väster om platsen för det planerade vindkraftverket. Boplatssområdet har en utsträckning om minst ca 30-90 m i öst-västlig och minst ca 35 m i nord-sydlig riktning. Boplatssområdet sträcker sig dock varken in på platsen för vindkraftverkets fundament eller på uppställningsplatsen för kranen. Av de två möjliga vägalternativen visade sig det södra alternativet kunna genomföras utan att fast fornlämning berörs eller täcks över. Det är också tillrådligt att eventuell kabelläggning sker utmed denna sträckning.

Referenser

Björkhager, V. 2002. *Millingstorp 1:1*. Arkeologisk förundersökning. Kulturmiljöavdelningen Östergötlands länsmuseum. Rapport 63:2002.

Fornminnesregistret, Röks socken.

*Figur 6. Möjlig ränna i schakt 16, mot söder.
Foto ÖLM.*

*Figur 7. Möjlig ränna i schakt 18, mot söder. Foto
ÖLM.*

Figur 8. Schakt med anläggningar strax söder om ett impediment, mot öster. Foto ÖLM.

Figur 9. Härdbotten i schakt 23, mot väster. Foto ÖLM.

Figur 10. Schakten längs såväl den norra som södra sträckningen för tillfartsvägen. Översiktsbild mot sydost. Foto ÖLM.

Tekniska uppgifter

Fastighet	Millingstorp 1:21
Socken	Rök
Kommun	Ödeshög
Län	Östergötland
Landskap	Östergötland
Ekonomiska kartans blad	084 27 (8E 2h Rök)
Koordinater	X6463243, Y1439086
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V

Typ av ärende	Arkeologisk utredning, etapp 1 och 2
Länsstyrelsens dnr	432-9685-07
Länsstyrelsens beslut	2007-08-24
Länsstyrelsens handläggare	Bror-Tommy Sturk
Länsmuseets dnr	322/07
Länsmuseets kontonummer	530660

Uppdragsgivare	Håkan Johansson, Millingstorps gård
Kostnadsansvarig	Håkan Johansson, Millingstorps gård

Fältarbetsledare	Ingrid Gustin
Personal	Titti Fendin
Fältarbetstid	2007-09-20, 2007-09-25

Fynd	Nej
Foto	Digitala bilder
Analyser	Nej

Grafik	Johan Levin
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2007:105 © Östergötlands länsmuseum

Östergötlands länsmuseum utförde under hösten 2007 en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 inom fastigheten Millingstorp 1:21 i Röks socken. Arbetet föranleddes av uppförandet av ett vindkraftverk med tillhörande kranplats samt elkabel och tillfartsväg. I vissa av de sökschakt som togs upp påträffades boplatsindikerande anläggningar. Boplatsområdet har en utsträckning om minst ca 30-90 m i öst-västlig och minst ca 35 m i nord-sydlig riktning. Boplatsområdet sträcker sig dock varken in på platsen för vindkraftverkets fundament eller på uppställningsplatsen för kranen. Av de två möjliga vägalternativ som utreddes visade sig det södra alternativet kunna genomföras utan att fast fornlämning berörs eller täcks över.